HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI JÄTELAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Kuulemistilaisuus 13.11.2025

Johtava asiantuntija Marja Ola

Nikotiinipussit

- **Euroopan komissio** julkaisi 21.5.2025 **sisämarkkinastrategian**, jossa **peräänkuulutettiin jäsenmaita kantamaan oma vastuunsa** sisämarkkinoiden toiminnasta ja **pidättäytymään kansallisesta lisäsääntelystä**, jotta sisämarkkinat eivät hajaantuisi entisestään.
- **Hallitusohjelmassa** sisämarkkinoiden kehittäminen on yksi Suomen EU-politiikan prioriteetti. Ohjelmassa todetaan, että **hallitus ei lisää ylimääräistä taakkaa EU-sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa.**
- **Nikotiinipussit eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan** (Tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämistä koskevan direktiivi; EU 2019/904)
- Pidämme kyseenalaisena **ehdottaa kansallisesti** kertakäyttöisten muovituotteiden kustannusvastuun laajentamista Suomessa toimivalle elinkeinoelämälle **yli EU:n sääntelyvelvoitteiden** tuoteryhmään, joka **ei edes aina sisällä muovia.**
- **Ympäristöministeriön omissa perusteluissa** todetaan, että ”nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin **ei vaikuttaisi** nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen haittoihin ympäristössä”. Tämä lausuma korostaa **esityksen ristiriitaisuutta**: **jos vaikutusta ei ole, ei uutta maksua tule säätää**.
- **Tavoite ehkäistä ja vähentää** nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista on **kannatettava**, mutta esityksen **keinot ovat väärät**.
- Kaupan liitto esittää, että nikotiinipusseja **ei kansallisesti lisätä tuottajavastuun piiriin** kuuluviksi tuotteiksi**.**

Kiinteämääräinen korvaus

- Kaupan liitto kannattaa siirtymistä **kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen korvaukseen**, mutta esitys ei ole ongelmaton.
- Tulee **tarkentaa** miten taataan direktiivin sisältämä vaatimus siitä, etteivät **tuottajan korvaamat kustannukset kunnille ylitä kustannuksia**, jotka ovat **välttämättömiä** tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien **toimien** toteuttamiseksi **kustannustehokkaasti**. Mikä toimii kuntien insentiivinä?
- Kaupan liitto kannattaa esitystä kuntien velvollisuudella toimittaa viranomaiselle selvitys edellisenä vuonna toteutetuista **jätehuolto- ja siivoustoimista sekä niiden kustannuksista**. Kunta olisi oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin **vain toimitettuaan riittävän laajan selvityksen** viranomaiselle **määräaikaan mennessä**.
- Vain näin toimien voidaan taata direktiivin kustannustehokkuuden vaatimuksen toteutuminen käytännössä.

Tiedotus ja neuvonta

- Kaupan liitto vastustaa esitystä siitä, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien osalta ovat **kiinteämääräisiä**.
  - Miten ehdotetussa toimintamallissa **voidaan varmistaa, että kunnat hoitavat vaadittavat toimet kustannustehokkaasti**, kun maksajana on toinen taho.
- Yritysten tulee korvata tiedotus- ja neuvontatoimien kustannukset kunnille **ainoastaan todellisten kustannusten mukaan.**
- **Direktiivin edellyttämän kustannustehokkuuden varmistamiseksi** yrityksillä tulisi olla oikeus tietää **tiedotuksen ja neuvonnan sisältö ja keinot sekä mitä kaikkea ja miten on tiedotettu.**

Poikkeaminen tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta

- Kaupan liitto kannattaa Suomen SUP-tuottajayhteisö Oy:n antamaa kommenttia 48 d §:n 4 momentin sisältämästä poikkeamasta (*voi poiketa -> velvoitetaan korjaamaan*).
  - ”*Lupa- ja valvontavirasto **velvoitetaan korjaamaan** 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.*”

Kiitos!

Kaupan liitto
Eteläranta 10
00131 Helsinki

kauppa@kauppa.fi
@kauppafi / kauppa.fi

KAUPAN LIITTO